

SISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre ..... 16 k.
Negyedévre ..... 4 ..
Helyben házhoz hordva.
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 ..
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 249. szám.

Nagyvárad.

Kedd 1914 Október 27.

Gyönyörűség a hazáért meghalni.

Miért akkor anyagias hasonlattal élni, mikor misztériumokról s a lélek legmélyebb érzéseiről akarunk szólni? Minek a hősi-ségnek apotheosist, a tökéletes szépségnek magasztalást írni! A fogható hasonlat lehuz a szentelt világokból a poros földre, a meg-illetődéstől elszorult kebel dadogása csak homályt lehel a fölérhetetlen szépségek tiszta tükrére.

Ez az alábbi levél, melyet a nagyvárad-i honvéd-hadapródiskola egyik tanárához intézett egyik volt tanítványa, ilyen tovább magasztalhatatlan, ilyen fonszégesen gyönyörű érzésről tesz tanúságot. Erzésről, amely a mi katonáink szívét tölti el. Mintha az örök igazságu szavaink szólanának hozzánk: Dulce est pro patria mori: gyönyörűség a hazáért meghalni.

Nov. 1-én már elhagyom a kórházat és...-ra, ahol lakom és ezredem állomásozik, megyek és mivel fogaim és szájfeneken nincs, *sajnos nem mehetek vissza*, mert enni csak folyékony dolgokat tudok. *Addig is ujonképzőnek jelentkezem és mikor fogaim lesznek*, (február vége felé; előbb nem lehet, az innny és a szájfenek most nőnek) *édes örömmel megyek vissza, mert hiszen „Magyarország most készül a második ezredik évre!” és abban én is szeretnék részt venni.*

Még egyet — egy örömhirt közlök —

első vagyok az augusztus 1-én kikerült zászlósok között, aki megkaptam az I. oszt. vitézségi érmet! melyet sebemmel együtt büszkén viselek és az arany érdem keresztért minél előbb visszamegyek. . . .

Sokszor üdvözli volt tanítványa:

Fekete, zászlós.

Gyönyörűség a hazáért meghalni. Édes, lelketremegtető, boldogító érzés. S becstelen lennék, ha csak élni tudnék! Hol vagytok ti hősök unokái? Itt vagyunk, élünk, szenvedünk, meghalunk, de mind hozzunk egy csepp olajat, egy mákszemnyi erőt az idők kerekének lendítéséhez, mellyel most Magyarország a második évezredét kezdi meg.

És ezt egy zászlós, egy gyermek írta! Lehet kétségünk a diadalban?

. . . X/22.

Kedves Százados Ur!

. . . Én most a . . . jelzett kórházban vagyok! 12 ütközetben voltam. 22 rohamban vettem részt, mint századparancsnok, később géppuskaosztág parancsnoka egyszerre 2 osztagnak! Igazán sajnálom, hogy most, midőn csapataink győzelmesen haladnak előre, nem lehetek ott. Igaz, Oroszországban Auffenberg hadseregében győzelmesen nyomultunk a szent cél felé, de később vissza kellett jönnünk. Amikor a 12-ik ütközetben, midőn a géppuskaosztággal előre mentem, egy srapnell levágtott a földre! *Jobb szememet teljesen szétromcsolta* (mert 1 klgr. sulyu kupakja ért) és csontjaimat, egész alsó fogsorom és államat kivitte. A nyelvemből is hiányzik egy darab. Ez volt szept. 9-én Zargorace-nél (Lemberg-től körülbelül 40 km. északnyugatra). De már nem baj, *büszke vagyok rá, mert a hazáért kaptam!* Büszkén viselem ezt az óriási sebet, melyből a jó Isten kigyógyított és végül büszke vagyok, hogy százados ur szavaival éljek, mert: „egy kalapácsütéssel én is hozzájárultam a világtörténet kovácsolásához.”

A világháború.

Harcvonalunk a Kárpátoktól a lengyel Visztuláig.

Budapest, október 26. A főhadiszállás jelenti: Az északkeleti hadszíntéren a mi seregeink és erős német haderők most már egy, csaknem megszakíthatatlan vonalon, — mely a keleti Kárpátok északkeleti lejtőjét, Stary Sambort a przemysli vártól keletre fekvő terepet, a San alsófolyását és a Visztula lengyel partjainak területét egészen Ploch vidékéig öleli fel, — harcban állanak az orosz főerővel. Ehez az oroszok kaukázusi, szibériai és turkesztáni csapataikat is fölvonultatták. A Kárpátokon át indított támadásunk erős ellenséges haderőt kényszerített akcióba Közép-Galiciában, ahol mindkét ellenfél megerősített állásokat foglal el. Általában még áll a harc Przemysltől délkeletre és a San alsó folyásánál. Csapataink az utóbbi napokban is több rendbeli sikert értek el. Orosz-Lengyelországban mindkét részről nagy erők állanak egymással szemben, amelyek az Iwangorod-Visztula vonaltól

délnyugatra harcolnak. (A miniszterelnökség sajtóosztálya.) Höfer vezérőrnagy, a vezérkar főnökének helyettese.

Conrad vezérkari főnök nyilatkozata.

Bécs, okt. 26. A hadisajtószállás jelenti: Conrad báró, a vezérkar főnöke tegnap fogadta a külföldi lapok haditudósítóit. Ez alkalommal annak a megokolt örömmel adott kifejezést, hogy sikerülni fog a ránk vállalt nehéz feladatot teljesíteni: Feltartóztatni és visszaszorítani a hatalmas ellenséget. Szükszavú jelentéseink csak a leplezetlen igazságokat foglalják magukban. Ellenfeleink viszont azt hiszik, hogy hazudozásaikkal és tiltakozásaikkal több kárt tudnak nekünk okozni, mint fegyvereikkel. A mi harcmodorunk mindig és mindenütt lovagias. (A miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Hősapkák és kézvédők.

Dr. Miskolczy Ferencné öméltsága megbízásából értesitem a nagyérdemű hölgyközönseget, hogy a Vörös Kereszt céljaira szükséges **kötőgyapju-fonalak** ismét nagy mennyiségben megérkeztek, melyeket a jótékony cél érdekében különként 10, 12 és 14 koronáért árusítok. **Czillér Imre.**

Dimitriew Ratkót eltávolították

Róma okt. 26. A lapok ma egy pétervári hivatalos jelentést közölnek, a mely a Przemyslől délkeletre és keletre folyó harcokról ad számot. E jelentésben az orosz sereg parancsnokául Bruszilow tábornok van megnevezve; Dimitriew Ratkó tábornokot, a ki Przemysl ostromát az oroszokra nézve oly szerencsétlenül vezette, ebből a pozícióból eltávolították.

Csernovicon tul áll az orosz.

Dornawatra, okt. 26. Az osztrák-magyar hadsereg csapatai már több nap óta Csernoviconban vannak és elsősorban azon fázadoznak, hogy a táviró és vasúti forgalmat ismét helyreállítsák.

A helytartó Dornawatrán van és onnan intézi hivatalos ügyeit.

Az oroszok most Mahalla és Rarance között állanak, ott elsáncolják magukat és nyilván ott akarják utját állani csapataink további előnyomulásának.

Német jelentés a tegnapi napról.

Berlin, október 26. A nagy főhadiszállás közli 26-án déli kelettel: Az Yser-csatornától nyugatra Nieuport és Dixmuiden között, amely helyiségeket még az ellenség tartja megszállva, csapataink megtámadták a makacsul védekező ellenséget. A harcban résztvevő angol hajórajt nehéz tűzéréségünk visszavonulásra kényszerítette. Három hajót telibe találtunk. Az egész hajóraj ennek következtében e hó 25 én délután lőtávolságon kívül maradt.

Ypres-nél áll a harc.

Berlin, október 26. Yprestől délnyugatra valamint Lilletől délnyugatra és nyugatra csapataink támadása jól haladt előre. A házak között dúló elkeseredett harcban az angolok nagy nehézségeket szenvedtek és több mint ötszáz toglyot hagytak kezeink között. Arrastól északra a heves francia támadás összeroppant. Az ellenségnek erős veszteségei voltak.

A keleti hadszíntéren Augosztov ellen offenzívánk előre halad. Ivángorodnál a harc kedvezően áll. Döntés még nem történt. (Közli: A miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A németek átlépték az Iser-csatornát.

Berlin, okt. 26. A nagy főhadiszállás közli: Nieuport és Dixmuiden között heves harcok után október 24-én újabb nagy erővel átléptük az Iser-Ípresi-csatornát. Yprestől keletre és északkeletre az ellenség állást foglalt. Ennek ellenére is sikerült azonban csapatainknak több helyen előnyomulni. Mintegy ötszáz angol katonát, köztük egy ezredet és huszonnyolc tisztet elfogtunk.

A keleti hadszíntéren csapataink megkezdtek az offenzívát. Augosztov ellen Ivángorod környékén csapataink vállvetve küdenek az osztrák és magyar csapatokkal. Ezernyolcszáz katonát foglyul ejtettünk. (Közli a miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A veszedelmes németek.

London, október 26. A Times katonai munkatársa írja: Ha a németek Calaisba jönnének, akkor bizonyos idő alatt az éj folyamán útegeket és nehéz ágyukat hozhatnak oda. Ezt a lehetőséget letagadni nem más mint a közönség félrevezetése. A német tengeralattjáró naszádok eljuthatnak a ki-

kötőnkbe, mert ezek a pokolszülöttek úgy jönnek és mennek a tengeren, ahogy nekik tetszik. Végül nem elképzelhetetlen az sem, hogy a németek kis torpedónaszádokat vasúton vagy csatornákon át a belga és francia tengerpartra szállítanak.

Vezércikkében ezeket írja a Times: Ha Vilmos császár tényleg elrendelte az előnyomulást Calais felé, akkor ennek inkább politikai mint katonai természetű okai lehetnek, mert hadserege erejének egy részét oly irányban vonultatta fel, amely tulajdonképeni céljától távol áll. Az ilyen hiba csak igen ritkán nem bosszulja meg magát.

Az elhunyt román király a pápához.

Bukarest, okt. 26. A L'Indépendance Roumaine közli Károly királynak egy levelét, amelyet néhány nappal halála előtt XV. Benedek pápához intézett. A levélben többek között a következőket írta:

Azokban a borzalmas időkben, amelyeket ma átélünk, semmi sem kívánatosabb előttem, mint Szentegyházunknak a békét célzó törekvései. Minden szem és minden reménység éppen ezért Szentegyházunk és Szentséged fenkölt személye felé fordul, abban a hitben, hogy békehozó hivatását eredményes és üdvös uton fogja teljesíteni.

Hadászati helyzet az északkeleti hadszíntéren.

Folyó hó 23-án volt két hónapja, hogy az oroszok elleni hadműveleteinket megkezdttük. Ha a részlet harcoktól eltekintünk, úgy az eddigi eseményeket két nagy csoportba oszthatjuk, nevezetesen az orosz tulerő feltartóztatására irányuló küzdelmeinkre és támadó hadműveleteink fölvetelére az oroszok ellen.

A háboru kezdetén teljesen magunkra voltunk hagyatva és valóban emberfeletti erőmegfeszítéssel kellett csapatainknak küzdeniök, hogy a Galicia északi és északkeleti határára át beözönlő szláv áradatot utójában feltartóztassák. A galiciái határ kedvezőtlen alakja kényszerítette reá hadvezetőségünket, hogy erőinket két különböző irányban vesse latba. A minden tekintetben fontosabb irány az északi volt, tehát csak természetes dolog volt, hogy erőink zöme ez irányban kezdte meg műveleteit. Amint tudjuk, fényes sikereket aratott csapataink diadalmasan nyomultak elő és már Lublin előtt állottak, amikor északkelet felől Lemberg—Rava-Ruskánál oly erősen érvényesült az orosz tulerő nyomása, hogy feltétlenül vissza kellett rendelni az északi erőinket, melyeknek a hátát és visszavonulási vonalát fenyegette ez az orosz tulerő.

Ez a visszavonulás a legteljesebb mértékben sikerült is a keleti Galiciában harcoló csapataink önfeláldozó hősiessége és szívós kitartása következtében. Csapataink egészen a Kárpátokig, sőt mint azóta kiderült, részben még azontul is, tehát magyar területre vonattak vissza. Szóval kezdetét vette egy három hetes hadműveleti szünet, mely idő alatt seregeink jól kipihenhettk az addigi rettenetes fáradalmakat, pótolhatták a veszteségeket ember, ló, lőszer és más hadianyagokban. Más szóval úgy fejezük ezt ki, hogy a hadsereget retablirozták, azaz alkalmassá tették az újabb hadműveletek sikeres megkezdésére. Mindezeket szükséges volt fölfrissíteni emlékeztünkbe, hogy a mostani új helyzetet annál jobban megérthessük.

A csaknem három heti szünet azonban más irányu lázas tevékenységgel telt el, amennyiben egy egészen új hadműveleti terv szerint kellett azt a nagy haderőt csoportosítani és elhelyezni. Megindult a német seregek felvonulása is és miután mindenki a neki kiutalt helyen állott, október hó 4-én, ősz királyunk legmagasab névnapján Isten

nevében megkezdttük az új hadműveleti terv értelmében szövetségeseinkkel együtt azt a nagyszabású, rendkívül érdekes támadó hadműveletet, melynek folyamán már annyiszor sikert értünk el eddig is. A helyzet most alapjában megváltozott és néhány szóval éppen ezt akarjuk most megvilágítani főbb pontjaiban.

Hadseregünk, mely a háboru kezdetén délről északra operált, most teljesen megváltoztatta hadműveleteinek irányát, úgy hogy ez most nyugatról északkeletnek vezet. Mindenekelőtt is tudnunk kell, hogy a hadműveletek sikerének egyik legfontosabb keléke az, hogy a hadseregek szárnyai biztosítva legyenek, azaz oly terepre támaszkodjanak. (járhatlan, mocsaras terep, hatalmas folyó víz — hadakozásra alkalmatlan hegyvidék, stb. stb.) melyeken át az ellenség előnyomulása legalább is nagyon meg van nehezítve, vagy egyáltalában nem is lehetséges. Ha pedig ez kivihetetlen, akkor élő erővel kell ezt a biztonságot megszerezni magunknak, azaz a szárnyakra megfelelő számú csapatokat különítünk ilyenkor ki, melyeknek az a feladatuk, hogy a főerőnk oldalba való támadásoktól megoltalmazzák, vagyis hogy az oldalban megjelenő kisebb ellenséges erőket visszaverjék, nagyobb ellenséges erőket pedig legalább is addig feltartóztassanak, míg a főerőnk támogatást nem kaphatnak. Nézzük most már meg, hogy ezt a követelményt illetőleg, hogyan állott a helyzet a múltban és hogyan áll az ma? A Visztula mindkét partján északnak előnyomult főerőnk bal, azaz nyugati szárnyát a porosz terület biztosította azokkal a német csapatokkal egyetemben, melyek Censtochava irányában nyomultak be Orosz-Lengyelország területére.

A jobbszárnyak ellenben nem volt semmi támasztéka és így szükségessé vált annak nagyobb előerőkkel való biztosítása. Ezt a feladatot Kelet-Galiciában oly véres harcokat vívott hadsereg csoport hajtotta végre oly hihetetlen önfeláldozással és páratlan vitézséggel, mely még ellenfeleink elismerését is kivívta. Végül is azonban mikor a tulerőben levő ellenségnek ez az oldalnyomása már elviselhetetlenné kezdett válni, a főerőnknek fölkellett adnia a további diadalmas előnyomulását északra, mert minden lépése előre, eltávolodást jelentett az oldalbiztosításra eredetileg kirendelt és tulerővel szemben álló saját csapatjától. További előnyomulása esetén tehát újabb erőket kellett volna kikülönítenie a jobbszárny biztosítására. De ettől el is tekintve a visszavonulás főleg azért vált szükségessé, mert a keletgaliciái oldalbiztosító-csoport, az orosz tulerőnek már nem lett volna képes ellenállni és így a főerőnk abban a veszélyben forgott volna, hogy visszavonulási útjától és összeköttetésétől elvágtatik.

Mennyivel másképpen áll mostan a helyzet! Egy pillantás a térképre és azonnal láthatjuk, hogy az arccal észak-északkeletnek álló hadseregünknek mindkét szárnya pompás támasztékokkal bír.

A jobb szárny a Kárpátoknak, a gyömbörszárnyaknak alkalmas támaszkodik, míg a balszárny biztosítását a Visztulának hatalmas akadályát könyönyt meg, de meg Keletporoszországnak mélyen az ellenséges területre benyúló földje és a Suvalki kormányzóságban orosz földön operáló Hindenburg tábornok vitéz hadserege is hatalmas biztosítéka a balszárnyunknak, (a Varsó előtt működő németek.) Az az hadseregünk arcvonala most oly kedvező, hogy annak szárnyait aránylag kis erővel képesek vagyunk megóvni minden oldal támadástól. Ha továbbá figyelembe vesszük azt, hogy csapataink már Csernovicba is bevonultak — úgy valóban meglehetünk nyugodva a szárnyaink biztonságát illetőleg.

Vizsgáljuk most már meg, hogy miként áll a helyzet az oroszoknál?

Az orosz haderő zöme tudvalevőleg Galiciára vetette rá magát, nyilván azzal a

szándékkal, mint azt különben az entent sajtója be is vallotta, hogy minket egyszerűen lehengereljen, megsemmisítsen!

Már Przemysl várát döngette a cárnak kancsukával bajtót bada, a mikor egyszerre csak megindult a fergeteg nyugatfelől balszárnyával egyenesen Varsónak tartva!

Ezen Varsót és Ivangorodot fenyegető hadmozdulat, mintegy óriási mágnesvas, húzta ki az orosz hadsereg zömét Galiciából észak felé, Varsó—Ivangorod—Breszt Littowsk környékére.

Hatalmas ellenségünk legérzékenyebb pontjai ellen irányította most hadvezetőségünk az ütést és elegendő volt ökleinket az ütéshez fölemelni, máris óriási eredményeket értünk el az által, hogy a barbar ellenség zöme Galiciából kitakarodott.

Hogy Przemysltől keletre Medykánál Sambornál oly makacsul tartja magát és hogy Lembergét a nemzetközi jog ellenére körülsáncolja és megerősíti azt csak természetesen kell tartanunk a mondottak alapján. — Ugyanis a varsó-sambori-i, mintegy 400 km. hosszú orosz hadállásnak jobb szarja a megerősített Varsónál igen jó támasztékkal bír, a balszárnya azonban mint mondani szokás teljesen lóg! Ha a Lembergnél levő orosz erők megveretnek, úgy csapataink a Visztula mögött arccal délnyugatnak álló orosz főerőknek az oldalába nyomulhatnak elő és így megkönnyíthetik a Visztula hatalmas akadályát előtt álló saját főerőknek a folyón való átkelését. Más szóval, ha az orosz balszárny vereséget szenved, tarthatatlanná válik a Visztula mögötti állásuk is. Ezért olyan hevesek a küzdelmek Lemberg és Przemysl között, mert mindkét fél tudatában van ezen harcok óriási jelentőségének.

Ily komoly és elkeseredett küzdelmet még idáig nem vívtak ezen a harctéren. Csak most állanak szemben egymással a főerők, melyeket legszerényebb becslés szerint is legalább 4—5 millió emberre kell tennünk.

A legutóbbi hivatalos jelentésből olvashatjuk, hogy az oroszok e hatalmas küzdelemhez bevonták már a kaukázusi, szi-bériai és turkesztáni csapataikat is, tehát minden erejüket megfeszítve küzdenek.

Ennek a esatának a kimenetele valóban döntő szerepet fog játszani az egész hadjárat sorsára. Ha sikerül az oroszokat itt döntőleg megvernünk, akkor igazán nyert ügyünk van. A döntést azonban nem a középben, hanem egyik vagy másik szárnyán kell keresnünk. Az orosz jobb szárnyat Varsó és Nowo Georgiewsk hatalmas öv-várai védik, melyeket nem igen lehet egyszerű megrohanással leküzdeni. Ellenben az orosz balszárnyak egyáltalában nincs ilyen támaszpontja és így kézen fekszik az a logikus következtetés, hogy a döntő események kiinduló pontja is ez a déli szárny lesz Lemberg körül.

És, hogy ez tényleg így van, bizonyítják a hivatalos jelentések is, melyekből világosan kivehetjük, hogy saját nagyobb erők a Verecki szoroson át Stryj felé is nyomulnak elő, hogy ily módon az oroszok déli szárnyát átkarolólag megtámadhassuk.

Az oroszoknak Lemberg környékén kétségtelenül kitűnő állások állanak rendelkezésükre, hol igen szívós védelmet fejthetnek ki.

Lemberg és Przemysl között, Lemberg-től mintegy 40 kilométerre nyugatra területnek el a Grodeki tavak, melyek észak déli irányban húzódnak, mintegy 25 kilométer hosszú kitűnő védőállást alkotnak. A tavaktól délre pedig a Dnjester felső szakaszában a Vielkie-Blotónak nevezett 30—40 kilométer hosszú és 8—10 kilométer széles mocsaras öv, valamint a Dnjester maga szolgál kitűnő támaszpontul az orosz védelmi vonalnak. A Lemberg körüli harcok tehát igen véreseknek és küzdelmeseknek ígérkeznek, mert az oroszok állásai az arcban

igen erősek, melyeknek átkarolásához okvetlenül a Dnjester folyón való átkelést kell átkaroló csapatainknak kieroszakolniok.

Ez szintén nem könnyű feladat elé állítja csapatainkat, mert a Dnjester felső folyásában mindenütt nagyon mocsaras partokkal bír és Lembergtől délre, az egész számba jöhető szakaszában az északi part uralgó, a déli partja pedig teljesen sík.

A mostani stratégiai helyzetet valóban művészi kezek hozták létre. A helyzet most teljesen élére van állítva! Harcra kényszerítettük az orosz főerőt, még pedig úgy, hogy az mostan arccal délnyugatnak áll háttal a nagy Polesie rengeteg mocsarainak. Veszett csata után az oroszok visszavonulása csak két uton képzelhető, nevezetesen egy részével északkeletnek Grodnó felé, másik részével pedig délkeletnek Dubnó Ravnó Luckonát Kievné. Az előbbi irányt azonban Hindenburg tábornok hadserege, utóbbi irányt pedig a Kelet-Galiciában győzelmesen előnyomulandó csapataink veszélyeztetik. Más szóval a megvert orosz haderő visszavonulását a dupla átkarolás veszélye fenyegeti. A helyzet különben nagyon hasonlít a francia hadszihez helyzethez. Ott is az arcban egy hatalmas folyó választja el egymástól a küzdő feleket és most a németek törekvése oda irányul, hogy a francia balszárnyat döntőleg megverve visszaszorítsák. Egyidejűleg azonban a másik szárnyon is erős harcok folynak Belfortnál, hogy ilyen módon a visszavonuló franciák hatába kerülhessenek. A mi törekvéseink is hasonlóak. Az orosz balszárnyat kell döntőleg megvernünk, hogy eredményt érhesünk el és azután Hindenburg tábornokra és a mi kelet-galíciai erőnkre fog a feladat háramlani, hogy az oroszok visszavonulási útját elzárja, vagy legalább is veszélyeztesse. A mai modern háborúk jellegzetes képe tárul szemünk elé minkét hadszíntéren.

Több száz kilométeres csata frontok egymással szemben, mely küzdelmekben a döntést egyik vagy mindkét szárnyon megindított átkaroló támadások idézik elő.

Mivé tőrpül ezek mellett a mukdeni csata 120 km.-es frontjával! Mukdennél is úgy következett be a döntés, hogy a japánok az arcban kitartottak és igyekeztek minél nagyobb ellenséges tömegeket magukra venni, mialatt mindkét szárnyon megkezdtek az átkarolást míg végre majdnem teljesen U alakra görbitették hátra az orosz egyenes csata frontot és a mikor az U-nak két felső szára már nagyon veszedelmesen kezdett egymáshoz közeledni, az orosz hadsereg maradványi vad futásban menekültek északnak Karbin felé.

A döntés küszöbén állunk tehát, mely azonban nem következhetik be 1—2 nap alatt, hanem csak több heti elkeseredett küzdelem teremtheti meg majd az oly régen sóvárogva várt gazdag gyümölcsöket!

Visszafolytott lélekzettel várjuk tehát a híreket északkelet felől, mert most csakugyan döntő küzdelmet vívnak bátor fiaink, a kultúra és szabadság esküdt ellenségeivel! Ez lesz a legelső hatalmas kalapácsütés a tartós béke szilárdságát jelző abroncsra, mely megpecsételi jövőnk sorsunkat! Bizunk a jövőben és mindekközt az Egek Urában, aki a nemzetek és népek jövőjét irányítja. A kultúra harcol a kulturátlanság ellen, tehát lehetetlen, hogy e küzdelemben mi alul maradjunk! Isten felénk nyújtja védő karját, mert a magyar most küzd csak igazán ellenséggel!

Az országgyűlés összehívása.

A kormány már régebben elhatározta, hogy novemberben pár napos ülészsakra összehívja az országgyűlést. Az összehívásról már értesítette is a kormány az ellenzék vezéreit: gróf Apponyi Albertet és gróf Andrássy Gyulát.

A társadalom jótékonyága.

„Aranyat—vasért.”

Hlatky Endre főispánhoz vasárnap és tegnap a következő arany és ezüst adományok érkeztek: Eibentchütz Sándorné négy aranyfüggő. Storek Béláné egy aranygyűrű. Lukács Kálmán 5 korona Hillinger István 5 korona. Ifj. Koszta István két ezüstfüggő, egy ezüstgyűrű, egy ezüstpénz és nickel pénzek. Szücs Etus egy aranykereszt, két aranyfüggő, töredék arany, egy ezüstlánc. Glück Jolán és Margit három aranygyűrű, három aranyfüggő, egy aranyedél, egy ezüstlánc, kis aranyfüggő. Ehrenfeld Rózsi egy ezüst óra, két ezüstfüggő. Weisz Lajos 5 korona. Ujfalussy Irma két aranyfüggő, egy ezüstkarkötő, lánc, medál és töredék. Ujfalussy Klára három aranygyűrű, két aranyfüggő, két ezüstkarperec. Feinsilber Adél egy aranygyűrű. Goldstein Hermann egy aranygyűrű. Goldstein Szeréna egy aranygyűrű. Szücs Lili egy aranygyűrű, két aranyfüggő, egy ezüstszusu. Szabó Lajos és neje valamint Ilonka egy aranylánc, aranytöredék. Feinsilber Nusi egy kis drb arany és egy korona. Weiszberger Józsefné egy aranygyűrű. Kardos Bella egy aranygyűrű, 6 ezüstpénz. Csuzy Jánosné két kis aranylappal, egy kis aranykarika. Dezső Irma egy aranyfüggő, egy ezüstkarperec. Winkhöfer Jenő egy aranygyűrű. Berhvald Béláné négy aranyfüggő, két ezüstfüggő. Engel Gertrud két ezüstgyűrű. Deusch József két ezüstkanál. Mongol János egy ezüstóra. Zipszer Adolf egy aranygyűrű. Grósz Teréz egy ezüstkanca, egy kis ezüsttál. Kohn Margit és Malvin tíz korona. Aczél Ilonka, Magda és Józsika két aranyfüggő, egy aranyzsuzu, töredék arany, három ezüstbross, ezüstlánc és zszusuk. Aczél Arthurné egy aranygyűrű. S. E. egy ezüst karkötősóra. Szabó Irma egy aranylánc aranyszívvel. Varga Juliska két aranyfüggő. Varga Miklósné két aranykézeldgomb. „Gézacska” egy fél aranyszív, két ezüstgyűrű. Báró Fehér Kálmán egy aranygyűrű. Szóke Margit két ezüstgyűrű. Báró Fehér Gábor egy aranygyűrű. Klein Bella és Paula négy aranyfüggő, egy ezüstóra. Schvarcz Irén egy aranygyűrű, egy kis ezüstlánc. Kolontáry Jolán két aranyfüggő. Kurländer Jenőné 10 korona. Rózenberg Dávid egy aranygyűrű, egy aranylánc.

Adományok a betegeknek.

A tartalékkórház parancsnoksága az alábbi adományok kézhezvételét nyugtázza és egyidejűleg hálás köszönetet mond a sebesültek nevében a jó szívu adományozóknak. Antony Mária — fehérenemű és kötszerek, Középegy Kálmánné — 10 korona, Tenke község — ágynemű, Bognár és Szántó — italok, Barna Gábor — fehérenemű, Markovics Kálmán — fehérenemű, Fried Irén. Mezőtelegd — ágy és fehérenemű, Le Roche és Darvas — ételhordó 18 darab, Székely Jenő — 1000 darab belépőjegy (Apolló mozgósínház), Hermann Lajosné — haskötők, Vörös Kereszt Egylet — befőttek, özv. Fülöpné — befőttek, özv. Kenéz Sándorné — fehéreneműek.

A családok felsegélyezésére.

A hadbavonultak családjainak felsegélyezésére ujabban a következő adományok érkeztek a polgármesteri hivatalhoz: Tóth Gyula vízműtelepi főgépész Bordé Ferenc főjegyző elhunyt alkalmából koszora megváltás címen 30 K, Stefkovics Cecil 16 K. Korpos Erzsébet gyűjtése: Rásztokai László, Merza Kálmán 1—1 K, Szende Margit 80 fill., Kulesár Sándor 60 fill., Vadász Imre H. I., Szalay Lajosné, Faulvetter János 40—40 fill., K. Andrásné, N. N., Péter Ferencné, Tamaján József, Almássy Józsefné, Teleky Mariska, Kiss Lajosné, Szalay Lajos, Posta Zsigmond, Dunkel József, Nagy Gáborné, Nagy Ferenc, Széllné 20—20 fill. Fáss Anna, H. Juliska, Magyar Barna,

N. N. 10—10 fillér összesen: 8 korona.
Dobay Vilma gyűjtése: Glück Sanyi 4, Kományi Béla 2, Váradi L., Dobay Vilma, Schmidt Jánosné, Schmidt Bözsike, dr. Mazey Sándor, Krausz Lajos 1—1, N. N. 50 fill., Nyul Endre, Margit és Vilma, Vezér József 40—40 fill., Tirschel Gyula 30 fill., K. Z., Sztankovits Zoli, Mikussay Bözsike, Hán Piri, Popovics László 20—20 fill. N. N., N.

N. N. 10—10 fill. összesen 15 K 20 fil. Herskovits Miklós gyűjtése: Rosenthal Onka, Herskovits Sándor, Hegedüs Árpád, 50—50 fill. H. R. N. N. Berkovits Elemér 40—40 fill., Herskovits S.-né 30—30 fill., H. L. D. K. Katz Ernő, Szlavik Adolf, Lázár Adolf, K. C. Maurer Lajos, Téróczy N., N. N. 20—20 fil., Nagy Lajos, N. N., Glückmann Bandi 10—10 fill. összesen 8 K.

Üzenet Przemyslből.

Egy berettyóújfalui ügyvéd cenzurázott levele. A vár ostroma, védelme és fölszabadítása.

Przemysl ostroma és helytállása van annyira fontos és dicső haditett, hogy most mikor már „Przemysl előtt minden csendes,” még mindig foglalkozhatunk vele. Így is, a legközvetlenebb tapasztalatok és híradások serege szükséges ahhoz, hogy csak fővonalában is ösmerjük, mi folyt ott nyolc nehéz nap alatt. Sőt a legújabb híradások szerint újra áll a harc a híres erőd körül. Ez nem esodálatos, mert hadseregünk fényes második felvonulása, melynek egyrészt eredménye volt, hogy az oroszok kényszerültek ugyszólván harc nélkül feladni fél Galiciát s Bukovinát, másrészt éppen azt célozza, hogy a három oldalról szorított orosz haderő Przemysl bevehetetlen erőssége alatt zsúfolódjék össze s egy hatalmas, a mi részünkről előnnyel kezdődő harcban döntő vereséget szenvedjen. Már ezért is, hogy újból minek nézhetnek elébe Przemysl hősvédői, érdekes az alábbi levél.

Dr. E. Zs. berettyóújfalui ügyvéd, tartalékos hadnagy írta feleségéhez a levelet, melynek intimitásait elhagyva a tartalma ez:

... Legutóbb küldött levelemből, azt hiszem, már ismeri a helyzetet, melynek itt a várban elébe nézünk. Az azóta eltelt idő alatt sok minden történt, ami akadályozott a levélírásban s amiket a következőkben foglalkozhatok össze.

A vár teljesen körül volt véve, az autók közlekedés is szünetelt. A repülőgépeknek pedig egyáltalában nem, vagy csak a legkritikább esetben volt arra idejük, hogy leveleket vigyenek.

Elseje óta a várparancsnokság németlengyel és magyar ujságokat adott ki a radio-telegram nyomán s így a külvilágról azóta tájékozással bírtunk.

Innen tudtuk, hogy az orosz bekerítésünk után tovább ment az ország felé s már M.-Szigetig is eljutottak, de most már a vár is teljesen felszabadulván az oroszok sok ember és anyag veszteséggel vonulnak vissza, mi pedig üldözzük őket, illetve az ezredünk fele, mert a másik fele — a mi századunk is — pihenőben van.

Jól élünk, mert a várparancsnokságtól sok minden jó kijár.

Az itteni harc szinte leirhatatlan. Az oroszok két hétig ellenvárat csináltak s idehozatták 32 es ostromágyuikat. Október 2-án indultak meg srápneljeik a szemben levő magaslatokra ágyu ütegeik saját szerű ugató hangjával s rövidesen cernirozták Przemyslt. Míg a déli és nyugati erődök lövéshez sem jutottak, az északi oldalon erő-

sen tüzeltek. Október 3-án pedig nyilvánvaló lett, hogy éppen a keleti oldalon az erődnél fogják megkísérelni az oroszok az ugynevezett „kierőszakolt behatolást.” Okt. 4-én királyunk születésnapján meglehetősen csend volt, de azután 5-én kezdődött megint a boszorkánytánc a levegőben, mely október 6-án érte el tetőpontját az ágyu harc. Ezer és ezer srápnell repült el fejkünk felett s különösen az előbbtől jobbra és balra az erődök ellen volt heves a támadás.

Október 7-én aztán általános rohamot intéztetett ellenünk Dimitriew Ratkó. Mint a hangyák tódultak ki az 1000 méterre szemben levő kis erdőből a muszkák, már úgy tetszett, hogy vége-hossza nincs a tömegnek. Sikerült is nekik bevenni egy jó erődünket s annak két támpontját. Dicsőségük azonban nem tartott soká. Gyorstüzelőink s ágyuink — a vár gyönyörűen erős fekvése folytán — hova hamar oldalba kapták az ellenséget s irtózatossá pusztítást vittek véghez. Mi is rohamra kaptunk parancsot s estig tartó háromszori rohammal vissza is vertük őket. Az oroszok, bár tisztjeik hátulról korbáccsal kergették előre őket, reggel fél 8-tól 10 óráig tartó tüzelés után s az ellenség rengeteg halott visszahagyásával kénytelen volt visszafordulni. Ekkor már hire keringett, hogy nincs messze a felszabadító hadsereg s délután már gyors tempóban kezdődött s 8-án folytatódott a visszavonulás. Az árkokban vagy 10,000 holttest hevert. 200 emberünk azóta folyton temeti a halottaikat. Sok hadifogoly, élelmiszer és ágyu került a birtokunkba.

Tudja Isten mi mindenük nem volt ezeknek. A töménytelen fegyveren kívül találtunk plümot, vekkert, fel nem bontott tarokk-kártyát, egyiknél 12 zsebórát stb. Egyébként a sáncok felkutatásánál — amelyek készítésében valósággal mesterek a muszkák, — elég mulatságos jelenetek játszódtak le. Így a visszamaradt muszkák előtt megjelent két baka s mutatott nekik egy kis komiszkenyeret, mire azok valósággal sugárzó arccal másztak ki lyukaikból s a két vitéz pár szakasz lefegyverzett muszkával büszkén sétált be a várövébe. Dél és észak felől halljuk még az ágyulövéseket és bár az ellenséges hátvéd őrei még mindig nem tűntek el, azt hiszem nem sokára hire-hamva sincs már nálunk a muszkának.

Említettem, hogy főként ágyuharc folyt itten. Nahát a bomba hatása rettenetes. Akkora lyukakat fur a földbe, hogy 30 ember szépen elfér benne. A városba is esett egy-pár, de nagyobb kárt nem okozott. A lakos-

ság persze félt, de minket közönyösen hagyott a bombázás s a legnagyobb tűzben, mikor az ablakok csak úgy rezegtek, a pihenő századok zengoraszó mellett szórakoztak.

Kolera eset itt nem igen van s ami volt is gyenge lefolyásu.

Itt valósággal ünnepelnek bennünket. Egyszer midőn egy kirohanás után éjjel a várba visszatértünk, katonazenével, virágokkal, zsebkendő lobogtatással fogadtak bennünket. Ezredünket s annak minden egyes tagját itt nagyon szeretik.

A várban a tűzereken kívül majdnem mind magyar fiuk vannak s köztük sok földimmal is találkoztam.

— En elég jól vagyok. A jobb karomba kaptam ajándékba egy kis reumát, de ezt fel sem veszem. Van egy jó orosz tiszti háti-zsákom, melyet Zadovnál a roham után vettem el az oroszoktól, ebbe jól elfér minden s nagyon jól melegíti a hátamat.

Itt sok templom volt, melyekről kisült, hogy orosz pénzen épültek s a nép ennek fejében hálás volt s kémkedett nekik. Az árulókkal persze hamarosan végeztek katonáink.

Hiszem, hogy mi is hamarosan végzünk a muszkával.

Drámai jelenet a szerajevói tárgyaláson.

A szerajevói tárgyalás végén a bombavető Csabrinovics szót kért s a többi közt ezeket mondotta:

Még csak azt akarom mondani, hogy Princip, Grabes . . . mi mind . . . hősöknek hittük magunkat és mint hősök akartunk a világ előtt megjelenni.

Sir.

— Mind, mind nagyon sajnáljuk.

A szivekbe markoló, minden drámaiságot felülmuló jelenet következett. Princip és Grabes kivételével mind a három a térdére hajtotta fejét, a kis gimnazisták zokogtak, az öreg ráncosképű parasztok kérges kezükkel szemüket törölték és a siró, jajgató rabok felett fiatal szeméből lefolyó, nehéz könnyecsekkel állott a tegnap még nevető, a cinikus, a pókhendi bombavető: Csabrinovics. Így megtörni embert egyik pillanatról a másikra még talán senki sem látott.

— Hisz nem tudtuk, hogy a megboldogult apa . . . hogy gyermekei vannak . . . Csak itt hallottuk . . . A legmélyebben megindultunk utolsó szavaitól, melyeket a feleségének mondott: „Ne halj meg . . . Elj gyermekeidnek.”

Az egész terem sirt.

— Lehet hogy gonosztevő vagyok, . . . lehet hogy gyilkos . . . tegyetek velem, a mit akartok . . . De Istenre esküszöm . . . csak azt akarom . . . az öreg császár . . . a gyerekek . . . a lelkükben . . .

Fuldokolva sir:

— A gyerekek . . . azért, amit ellenük vétettünk . . . Ti pedig, bírák, rögtön a halálba küldhettek minket. Nem vagyunk közönséges gonosztevők . . . Félrevezetett fiatal emberek vagyunk.

Tovább nem tud beszélni. Lerogy a helyére, fejét lehajtja és csukló zokogással sir. Mindnki vele együtt sir. Az ügyész, az ügyvédek.

Keményen és határozottan felkelt Princip. Az elvetemültség és gonoszság kemény-sége arcán. A hangja halk, energikus.

— Idegen kezdeményezője a merényletnek nem volt. Ha Csabrinovics itt mást mond, hazudik és hazudik a védő is, a ki ezt bizonyítani akarta. Minket senki sem bérelt

fel. Szerettük a népünket, ismertük körülményeit, bajait. Ez az igazság. Más semmi mondanivalóm nincs.

Itélet csütörtökön lesz.

Megőrült család.

A szellemidézés tébolyultja.

Nagy izgalmat keltett tegnap éjjel Micskén egy szerencsétlen elmebeteg, aki már évek óta szenved gyógyíthatatlan betegségében. A szerencsétlen ember Horváth Miklós, micskei kisgazda, két évvel ezelőtt oly veszedelmes magatartást tanusított, hogy kénytelenek voltak beszállítani az elmekórházba.

Azóta állapota némileg megjavult és családja felügyelete alatt szabadon bocsátották Micskére. Két hónapig se viselte magát rendesen, mert ismét visszatért régi szenvedélyéhez, az alkoholizmushoz.

Felesége ahelyett, hogy a rossz szokástól visszatartotta volna, szellemeket idézett és azoktól kért segítséget. A péntek esteli seansok, melyek ott Micskén az utóbbi időben igen látogatottak voltak, végre Horváthnének is meghozták a kellő eredményt. Az eddig dolgos, szorgalmas asszony a szellemek bolondja lett. A férjét éjjelenként kizárta a lakásból, mert a szellemek ezt így parancsolták. Horváth Miklós ilyenkor visszaballagott a kocsamába, honnan csak a reggel vetette ki.

Igy történt ez szombat este is. Horváth Miklóst most is kizárta a felesége. Az elborult lelkű ember azonban most nem tért vissza kocsamába, hanem mint a vadállat hördült fel és baltát ragadva a falu ellen indult. Első útja a kisedővoda, ahol minden ablakot bevert. Innen a postához ment, ahol nem tudván bejutni, a kapufélfát támadta meg. Utközben minden házba beakart törni. A bevert ablakokon mindenütt bekiáltotta:

— Itt a világ vége! Készüljetek, én vagyok az Istenostora, lánggal korbácsollak el benneteket!

Tekintve, hogy Micskén a legtöbb házból idehaza maradt asszonyok és gyermekek vannak, érthető félelmet keltett a szerencsétlen ember ordítása, különösen akkor, amikor minden szava után hatalmas baltacsapások zúdultak az alacsony viskókra.

Az esetről tudomást szerzett Appán Kálmán községi segédjegyző is, aki egy esküdt segítségével ártalmatlanná tette a veszedelmes embert és bekísérte a község házára. Vasárnap éjjelre a községi fogdában helyezték el Horváthot.

Éjfélig nyugodtan is viselkedett Horváth. Éjfél után vörös fény világított ki a szűk fogdából. A fényt a kisbíró vette észre, aki fellármázta a községi jegyzőt és segédjegyzőt. A mire be tudtak hatolni a fogdába, már sűrű füst töltötte meg az egész helyiséget, lángban állott Horvát ruhája is. Nagynehezen szabad levegőre hozták az elalélt embert s a tüzet eloltották. A szerencsétlen ember a friss levegőn alig tért magához, már újból dühöngeni kezdett, mire kényszerzubbonyt adtak rá.

Megállapították, hogy Horváth önmaga gyújtotta fel a fekvőhelyül szolgáló szalmát, aztán belefeküdt a lángoló ágyba. Szeren-

csére komolyabb égési sebeket nem szenvedett. Tegnap reggel a közveszélyes embert beszállították a biharmegyei elmekórházba.

..HIREK..

...

A téli háború borzalmai ellen harcosainknak prémre van szükségük. Enyhítsük szenvedéseiket és küldjük egyetlen darab prémünket is a Hadsegélyző Hivatalnak, Budapest, Váci-utca 38. A szállítás díjmentes.

* Egyházmegyei személyzeti hírek. Gróf Széchényi Miklós v. b. t. t., megyéspüspök a Somssy Viktor lemondásával megüresedett hegyközesatári plebániavádalmat Szirtes Antal csorvási esperesplebánosnak adományozta. Zahoray József váradoszói segédlelkészt csorvási lelkésszé, Betuker Tivadart váradoszói, Bánáss Lászlót gyulai, Folmann Gézárt váradoszói segédlelkésszé kinevezte.

* Szolnok Jenő áthelyezése Budapestre. A nagyváradai ügyészi kar egyik kiváló tagját: dr. Szolnok Jenő kir. ügyészt szép kitüntetés érte. Ugyanis, mint értesülünk, hasonló minőségben áthelyeztetett a budapesti kir. ügyészséghez. Ez az áthelyezés méltó megnyilvánulása az elismerésnek, amelyet eddigi buzgó, fáradhatlan működésével bőségesen kiérdemelt, de egyben elismerése dr. Szolnok Jenő kiváló képességeinek, széleskörű, alapos szaktudásának. Amidőn előléptetés számba menő áthelyezése őszinte örömet kelt bennünk, egyben sajnáljuk távozását Nagyváradról.

* A 33. veszteségi kimutatásból. A cs. és kir. hadügyminiszterium által kiadott 33. veszteségi kimutatás a következő bennünket érdeklő adatokat közli: Ettl Pál, tartalékos zászlós a 37. gy. e.-ben, meghalt; Száhlender Jenő, tartalékos hadnagy a 7. hegyi tüzérezredben, megsebesült. A 32., valamint a 34. és a 35. veszteségi kimutatás nem tartalmaz bennünkre közelebbről érdeklő sebesülteket és elesetteket.

* Hivatalvesztésre ítélt tanító. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Czabán Sámuel nagyszónai békésmegyei állami tanítót — megváltoztatva a fegyelmi választmányának hivatalból való áthelyezésre szóló határozatát, hivatal vesztéssel büntette. A hosszasan indokolt miniszteri döntés lényege az, hogy Czabán a lefolytatott fegyelmi vizsgálat szerint a társadalmi és állami rend ellen izgatott, továbbá a hatósági tekintélyt folytonosan kisebbitette, a vallásfelekezetek papjait sértő kifejezésekkel illette és azokkal szemben a lakosság körében ellenszenvet keltett, végül felettes hatóságával a tanfelügyelővel szemben tiszteletlenül és kihívóan viselkedett. A miniszter nem vette figyelembe azt, hogy mint tanító egyike volt a legkiválóbbaknak, mert a tanítói kötelességek egyik legfontosabbika a nevelői hivatás betöltése, ezt azonban Czabán említett viselkedésével teljesen elhanyagolta. Czabán Sámuel is egyike volt azoknak a tanítóknak, akik néhány nagyváradai tanítóval együtt szociáldemokratás-

kodtak. A nagyváradokra is elért volna egy kis erősebb lecke.

* Kinevezés. A m. kir. igazságügy-miniszter Sztachó Lajos kir. ügyészt Máramaroszigetre vezető ügyésszé nevezte ki. Sztachó Lajos Nagyváradon a bíróságnál kezdte meg pályafutását is legutóbb a gyulai kir. ügyészség tagja volt. — A m. kir. igazságügyminiszter Ambróz István berettyóújfalui kir. járásbírói díjnokot a budapesti kir. törvényszékhez nevezte ki irnokká.

* Virilisek névjegyzéke közszemlén. Az 1915. évre érvényes legtöbb állami adót fizetők névjegyzékének összeállítására, illetve kiigazítására céljából az igazolóválasztmány határozata folytán a f. év október hó 25-ik napján megjelent hirdetésben, melyben az igazolóválasztmány ülésének napja tévedésből, illetve leírás hiba folytán tévesen lett közölve, felhívom azon érdekelteket, akik az 1886. évi XI. t. c. 25. és 26. §-a értelmében azt a kedvezményt, hogy egyenes adójuk kétszeres számításba vételével igénybe venni óhajtják fentebb hivatolt törvény 27-ik §-a értelmében ezen jogukat az igazolóválasztmány október hó 27-én kedden d. u. 5 órakor tartandó ülésen még gyakorolhatják, amennyiben idevonatkozó jogosultságukat megfelelően igazolják. Nagyvárad, 1914. október 25-én. Rimler Károly, polgármester.

* Amnestia a katonáknak. Sándor János belügyminiszter tegnap rendeletileg tudatta Fráter Barnabás alispánnal, hogy a katonai szolgálatot teljesítőknek, ha azok hiven teljesítik kötelességüket, minden olyan rendőri kihágási dologban, melyet szeptember 20. előtt követtek el, a király amnestiát adott. A rendelet alapján utasította az alispán a főszolgabírákat, hogy minden kihágási dologban, ha katonáról van szó, előzőleg tudakolják meg, hogy az illető hiven teljesíti-e kötelességét. Ha a válasz kedvező, úgy a büntetést el kell engedni, illetve az eljárást meg kell szüntetni.

* Iparostanoncok elhelyezése. Értesítjük a t. tanonctartó mestereket, hogy jobb műhelyekbe két lakatos, két villanyszerelő és két egyéb mesterségre tanulót elhelyezünk. Tanoncszükségletek iránti megkereséseket elfogad Az Országos Gyermekevédő Liga Inasotthonának vezetősége. Szta- roveszky-u. 15. Telefon 833.

* Államsegélyért jelentkezőknek. Nagyvárad város polgármesteri hivatala felhívja a következő család tagokat, hogy államsegélyre jogosító könyvecskék átvétele végett jelentkezzenek: Felhívom Dobai Lajosné, Ráduj Tódorné, Nagy Józsefné Pál utca 46, Szabó Imréné Vámház-utca 14, özv. Bilek Jánosné, Beke Józsefné, Pater Mihályné, Simon Károlyné, Molnár Istvánné, Borbély Mártonné, Vántus Imréné, Muladi Sándorné, Farkas Szigmondné, Csonka Györgyné, Kóródi Imréné Szta- roveszky-utca 33, Lovas Mihályné, Margitai Lászlóné, Lunkán Jánosné, Kollár Józsefné, Sáfian Lőrincné, özv. Csillag Sámuelné, Nagy Zsigmondné Kissötétág 252, Salzer Simonné, Beke Lajosné, Tóth Lajosné Kolozsvári-utca 82, Sándor Józsefné, Agárdi Istvánné, Benedek Adolf, Czipóth Ferenéné, Révész Arthurné, Kovács Mihályné Hattyu utca 27, özv. Major Józsefné, Krémer Mihályné, Geréb Antalné, Szücs Gyuláné, Adanik Józsefné, Nagysötétág 2, Decker Anna, Vásári Sándorné, Klein Mór Szabadság-u. 5, Polgári Ferenéné, Sziki Imréné, Lampel Mihályné, Czina István, Mátéh Istvánné, Bartha Lajosné Kismagyar-u. 27, Pozsgán Józsefné, Kiss Imréné Bunyitay-liget 10, Hédervári Lajosné, Frenkl Ignácné, Steiner József Dúdek-u. 4, Oláh Imréné Sötétág Kornstein szőlő, Zetényi Zsigmondné, Szabó Gyuláné Kolliner

sórraktár, Barna Rózsa, Gottlieb Adolf Szacs-vay-u. 29, Nagy Imréné Kórház-u. Gerster-telep, Balázs Andrásné, Karácsonyi Józsefné Fecske-u. 9, Dézsi Lajosné, Beck Adolfné, Kozma Imréné, Magyarondy István Szacs-vay-u. 11, Papp Tivadarné Gyár-u. 29, id. Sámsoni Lajos, Jovanucz Jánosné, öz. Har-sányi Sándorné Teleky-u. 56, Kiss Józsefné Ferenc-u. 13, Gallucz Jánosné, Kátai Já-nosné Weinberger Miklósné Pál-u. 7, Tokai Demeterné, Nagy Imréné Hegy Dorongos-oldal 30, Kiss Ferencné Bethlen-u. 40, Ba-logh Jánosné, Ungár Ferencné, Hégei Ist-vánné, öz. Szegi Lajosné, Maczán Péterné, Czirják Istvánné, Sztolyka Keresztélyné, Bé-kési Józsefné, sz. Pénzes Ágnes, Papp La-josné Kórház-u. 10, Klein Mórné, Bém-u. 2, Mille Lajosné, öz. Schwartz Abrahámné, Iskola u. 1, Sajó János, Klein Ábrahám Vár-ka-pu-u. 1, Spierer Ignác, Nyilas Imréné, Hritz Antalné Széles-u. 44, Kmetz Lajos, id. Birtalan Sándor, Sándor Flóriánné, Szalo-zsán Eva, Csonka Katalin, Lázár Flóra, Ko-vács Jenő Arvaház-u. 5, Friedmann Jenőné Várka-pu-u. 4, öz. Zagyva Józsefné, Stoff Károlyné nagyváradi lakosokat, hogy állam-szegély könyvecskéik megérkezett s így azok átvétele végett ma d. e. 8 órákor jelent-kezzenek városháza I. emelet 6. sz. szobában. Nagyvárad, 1914. október 26. Rimler Károly, polgármester.

* A közoktatásügyi minisz-terium a tanítás zavartalan me-nete érdekében. Nagyváradon tegnap volt kitűze a kolera miatt bezárt iskolák meg-nyitása. A polgármester intézkedéséből azon-ban egyelőre zárva maradtak az iskolák, mert az iskolahelyiségekre szükség van a sebesült katonák céljából. Mozgalom indult meg, hogy miként lehetne a mai helyzeten ak-ként segíteni, hogy a tanuló ifjúság akadály nélkül részesülhessen a tanításban s e tekin-tetben hivatkoznak a kultuszminiszter ren-dekezésére. A vallás- és közoktatásügyi miniszter, — ugyanis — tekintettel a tanítás zavartalan menetéhez fűződő fontos állami és kulturális érdekekre, már kiadott rende-leteiben akként intézkedett, hogy a tanítéze-tekben a tanítás szabályszerűen kezdetét vegye. Ennek érdekében az egyes esetekben szá-mos, a rendkívüli körülmények okozta szem-élyi és dologi nehézséget kellett leküzdeni. Különösen az iskolaépületeknek katonai vagy kórházi célokra való lefoglalása okoz nagyobb nehézségeket. Bár rendeletei alapján ilyen esetekben minden lehető módon gondoskodni kell megfelelő helyiségekről, egyes esetekben az iskolaépületnek lefoglalása olyan mérvű lehet, hogy a tanítás rendes menetének meg-óvása már csak nehezen biztosítható. Mint-hogy a kormány egyrészt mindent elkövet, hogy a hadvezetőségnek a háborúval kapeso-latos igényeit kielégítse, másrészt pedig a leg-nagyobb súlyt helyezi arra, hogy a társadalom polgári munkája s ennek során a tanítás válto-zatlan erővel folyik tovább, hogy az ifjúság tanítóinak és tanárainak példaadása mellett e nagy időkből férfias munkára, fokozott kötelességteljesítésre nevelődjenek, s hogy mindezek által a társadalomban a most kü-lönösen szükséges tetterős hangulat ébren-tartassék: — a miniszterelnök kezdeménye-zésére a közigazgatásügyi hatóságok utasi-tást nyertek, hogy az iskolaépületeket csak végső szükség esetén vonják el eredeti ren-deltetésüktől s a katonai hatóságoknak he-lyiségek iránt való igényeit, hacsak egy-általában lehetséges, másként elégítsék ki.

* Névváltoztatás. Kiskoru Mittel-der Péter nagyváradi lakos családi nevének „Molnár“-ra kért átváltoztatását a belügymi-niszter megengedte.

* Halálozások. Landa Károly a ker. munkásbiztosító pénztár tisztviselője f. hó 25-én d. e. 9 órákor 42 éves korában hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése ma délután 3 órákor lesz a Vitéz-utca 21. számú gyász-házból a róm. kath. egyház szertartásai szer-int. — Farkas Jánosné, sz. Oláh Ilonka f.

hó 25-én este 6 órákor 23 éves korában súlyos szenvedés után meghalt. Temetése ma délután 3 órákor lesz Lipót-utca 1. szám alól. — Varju Katica 26-án reggel 4 órákor nagy szenvedések után életének 29 ik évében meghalt. Temetése ma délután fél 4 órákor lesz Damjanich-utca 5. sz. alól.

* Elveszett váltó. Folyó hó 22-én Szent László-téren egy ifj. Molnár Károly kibocsátó és Molnár Károly elfogadó alá-írásával ellátott, 1915. január 20. lejáráó 109 K váltó elveszett. A rendőrség a nyomozást bevezette

* Mikor jelentkezzenek a B) osztályú népfelkelők. Az 1878—1890 évjáratba tartozó B) osztályú népfelkelők je-lentkezésének idejét illetőleg az erre vonat-kozó s már megjelent hirdetmény ellenére is nagyrészt még mindig tájékozatlanok az ér-dekeltek. Eppen ezért a következőleg újolag ismertetjük:

az 1890. évi születésűek október 21-én,
az 1889. évi születésűek október 22-én,
az 1888—87 évi születésűek október 23-án,
az 1886—85. évi születésűek október 24-én,
az 1884—83. évi születésűek október 25-én,
az 1882—81. évi születésűek október 26-án,
az 1880—79. évi születésűek október 27-én,
az 1878. évi születésűek október 28-án
tartoznak jelentkezni a város katonai ügy-osztályán. A jelentkezés alkalmával a nép-felkelésre kötelezettnek netán birtokában levő népfelkelési igazolványi könyv igazolásul fel-mutandó.

x Poloskairtó Noxin biztos szer. Ára: 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogueriájában Rákóczi-ut 7-B.

* Aszódi Mihály Nagyvárad, Kossuth-u., Sas-palota. Telefon 635. Nagymennyiségű áruk ér-keztek, úgy a katonaságnak, mint a fogyasztó közön-ségnek, nagybani áratok számítok. E héten eladásra kerülnek: nagymennyiségű huskonzervek, szalámi, szardínia, coconac, likőrök, teák, rumok, kávék, ma-zsola, mandula, törött dió, csokoládé, kakaó és finom élvezhető cukorkák. Összes készítményei Kugler Ger-beaud cs. és kir. udvari cukrásznak budapesti árákkal. Kossuth-utcai kávépörköldém kora reggeltől, késő estig a közönségnek rendelkezésére áll, valamint elkülönített helyiségben már a napokban friss halkonzervek bontva egyes darabonként kapható lesz. Rákóczi-uti Csokoládékirály és kávéüzletemet az arra lakók figyel-mébe ajánlom.

x Egy nagy raktárhelyiség a Szacs-vay-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Érte-kezhetni a Gazdasági és Iparbank rt.-nál.

x Egy sorsüldözött keresztény középkori özvegy nő munkát keres, hogy megélhetését biztosítsa, elvállal bármilyen munkát, úri háznál minden, vagy ápolónői esetleg délutáni munkára is ajánkozik. Címe megtudható a kiadóhivatalban.

x Három liter családi rumot készíthet bárki pár pere alatt teához, a Farkas-féle Rumkivonattal. Ára utasítással 50 fill. Kap-ható kizárólag Farkas István Apolló drogue-riájában Rákóczi-ut 7-B. Telefon 13-02.

* Női parthi fél cipők fekete és barna színben K. 5-ért, szürke szarvasbőr cipők K. 5-ért. Saját készítményű fiu bokszi cipő K. 7, férfi bokszi v. chevró fűzős v. zu-gos K. 9. Női egész cipő K. 8, női amerikai egész cipők nagy választékban, ugyszintén minden uridivatick a legjutányosabban sze-rezhető be Fekete Jenőnél Szentjános-utca 3. Kispipa mellett.

x Kiadó lakások. Szacs-vay-utca 11. számú házban egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel AZONNAL kiadó. — Ugyanott egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel f. évi NOVEMBER 1-ére kiadó. Értekezhetni a Gaz-dasági és Iparbank rt.-nál.

Értesítés. Van szerencsénk a helyi és vidéki nb. vevőinknek, vala-mint a n. é. közönségnek szives tudom-ására hozni, hogy uri-szabó üzletünket a Bémer-térről

Rákóczi-út 12. szám alá

az ujonnan épült Apolló-épületbe helyez-tük át. Továbbra is szives pártfogásukat kérve vagyunk tisztelettel

LEBOVITS ÉS FIA
uri-szabók.

Rákóczi-ut 12. Appolló épület. Telefon 871.

x Kiadó lakások. Kossuth-utca 6. sz. alatt kétszobás lakás azonnal kiadó. — Kos-suth-utca 2. sz. házban két kétszobás lakás nov. 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári taka-rékpénztárnál.

x Védekezés a kolera ellen. Hatathos bacillusölő és fertőtlenítő szerek Lysoform, Carbolsav, fertőtlenítő szappanok. Kals szappan, stb. Kiváló, megbízható mi-nőségben kaphatók és házhoz szállíthatnak. Farkas István Apolló drogueriában Nagy-várad Rákóczi-ut 7-B. Telefon 13-02.

* Az Egyesült Biharmegyei Kereske-delmi Bank és Központi Takarékpéztár r. t. (Bémer-tér 4. szám) a közönség tájékoztatása céljából közli, hogy elfogad új betéteket, a melyek nem esnek a moratorium intézke-dései alá, takarékbetétkönyvecskére és folyó-számlán a legkedvezőbb kamatozási és vissza-fizetési módokat mellett. Pénztári órák: d. e. 9-től 12-ig.

x Kiadó lakások. Ósi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári ta-karéknál.

* Ingatlan eladás. Nagyteleky-utca 31 szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutá-nyos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtud-hatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hun-gária cipőgyár r.t.

**Tábori alsó ruhák
Vizmentes bakkancsok
Halina csizmak
és Hó cipők
legjobb minőségben**

Reichard Dezső

cégnél

Rákóczi-uton kaphatók.

x Watta és kötszertelék nagy mennyiségben raktáron vannak az Apolló drogueriában Rákóczi-ut 7-B. Telefon 13-02.

* Több egyszobás lakás kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

**A legszebb
kézimunkák**

Tátray cégnél

Rákóczi-ut 4. Telefon 783.

Legujabb táviratok.

Varsó bombázása.

Budapest, okt. 26. A németcsapatok 19 kilométernyire vannak Varsótól. Naponként több Zeppelin jelenik meg a város felett és bombákat dobnak a városra. A léghajóból dobott bombák nagy károkat okoznak úgy az épületekben, mint a védőkben.

Naponként ezerszámmra fogjuk az oroszokat.

Budapest, okt. 26. Przemysl előtt erősen áll a harc. Naponként ezerszámmra szállítanak csapataink orosz sebesülteket és foglyokat. Katonáink bámulatos hősiességet fejtenek ki.

A nagyherceg győzelme.

Budapest, október 26. Ruskoc Bogosláv kiewi ujságirótól nyert értesülés szerint az oroszok jól bánnak foglyainkkal. Mindennap rendes ételmezt kapnak, sőt még a kijárárszoldot is kifizetik nekik. A harcok közben elfogott két orosz szocialista fogoly kijelentette, hogy az orosz nép közömbösen nézi az eseményeket, mert a háboru után győzelem esetén is az orosz nagyhercegek pártja huzná a hasznot.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Kedden: Vörös ördögök.
Szerdán: Mozikirály.
Csütörtök: Az 555-ös rendőr. (Ujdonság)
Péntek: Az 555-ös rendőr.
Szombat: Tatárjárás.
Vasárnap délután: Kis király.
Vasárnap este: Oroszok Máramaroszigeten. (Ujdonság.)

Előre.

Gábor Andort az „Előre” című énekes színjáték szerzőjét sokan ismerik apróbb humoros karcolatairól. Ezekben a karcolatokban Gábor Andor egy-egy fonák helyzetet, egy-egy különös figurát állít be a humor derűs megvilágításában és a jellemző vonások tréfás kiemelésével kacagtatja meg az olvasót. Ezekben az apró kis karcolatokban Gábor mesternek bizonyult megpróbált tehát néhány ilyen karcolatot hazafias keretekbe összefoglalni és megszületett az „Előre” című énekes színjáték.

Már az előrebocsátottakból is sejthető, hogy Gábor Andor alkalmi színjátéka mint egész nem kifogástalan, egyes epizód alapjai azonban alkalmasak arra, hogy szinpadit hatást keltsenek. Ilyen igen sikerült alak Zimányi jószágkormányzó, a tartalékos szakaszvezető, aki a bevonulási parancsra előkeresi a tíz év előtti orvosi bizonyítványát, ne hogy komolyan háboruba vigyék, de azért siet rögtön egyenruhába bujni és nemzeti színű pántlikákkal diszíteni Kagát, hogy a háborus pózban tetszelegjen mindaddig, míg a jótékony orvosi bizonyítvány hatása alatt hazaküldik. Ugyan ilyen józú alak az öreg tartalékos hadnagy, aki nem mondott le rangjáról, hogy annál jobban imponáljon a feleségének, de a mozgósítási parancsra buzgón kérdezi minden

szembejövőtől, hol lehetne lemondania tisztí rangjáról? Egyes jelenetek is igen józúek. Ilyen az egész első felvonás, amely a fejesztetten menekülő francia vasuti állomás rendtelenségét és a németek előretörését ábrázolja; sikerült a bakák évődése az éjszakai pihenő alatt.

Az egésznek mint drámának felépítése nagyon hiányos. Meséje alig van és komolyabb szereplői egyéniség nélküli vázlatok, némelyik egyenesen képtelen alak, mint például a letelenségig ügyetlen szerb kémnő. Az is furesza, mikor a huszárkapitány gyalogos őrség élén van előrsőn. A komoly alakok közül legmegkapóbb a budapesti kávéházi ujságíró, Váradi alakja, aki einikus, kávéházban él, de a mozgósítási parancsra hazafivá, lelkes katonává alakul át és a csataterén hal hősi halált. Ez nagyon jó típus, kár, hogy nem viszi általa csattanósabb befejezéshez a szerző a darabot.

Emeljük még ki, hogy igen gördülékeny nyelven van az „Előre” megírva; nem drámaíró írta, az bizonyos, de íróember írta, az is bizonyos.

A darab két szereplőjének adott alkalmat arra, hogy igen jó alakítással szórakoztassa a közönséget. Az egyik Tóth Elek volt, aki Zimányi jószágkormányzó szerepéből csinált pompás karrikaturát, másik pedig Farkas Pál, aki a rangjáról lemondott öreg tartalékos hadnagy szerepének tréfás vonásait dolgozta ki igazán pazar humoros érzéssel. Margit szerepét rendkívül bensőséggel, igazi érzéssel játszotta Polgár Mariska. Bánházi Teréz, Sik Rozsó, Rettegi Margit, Varsa Gyula, Kőrösi Juci kisebb szerepekben jól megállották helyüket. Nagyon sikerült Bretn Miklós, Medgyaszai Jenő és Perényi Kálmán énekes jelenete.

A közönség csak félig-meddig töltötte meg a színházat, pedig az „Előre” egyes jelenetei több szórakozást nyújtanak a darab minden gyengéi mellett, mint az eddigi alkalmi színjátékok. —r.

Mihály pópa leánya Kolozsvárott és Debrecenben. — Két színházban zajlott le legutóbb Sas [Ede drámájának, a Mihály pópa leányának bemutatója: Kolozsvárott és Debrecenben, még pedig teljes sikerrel. Ugy a kolozsvári, mint a debreceni sajtó a legnagyobb melegséggel és elismeréssel ír az ujdonságról.

IRODALOM

Magyar kultúra. Társadalmi és tudományos szemle. (Megjelen havonként kétszer: 5-én és 20-án. Évi ára 12 korona. Budapest, VIII., Horánszky-u. 20. sz.) — Legujabb száma most jelent meg a következő gazdag és változatos tartalommal:

Tanulmányok: A történelem mérlegén. Dr Márki Sándor. — Téves nézetek a színelemzés csillagászati jelentőségéről. Bodócs István. — A trónörökös meggyilkolása és a szabadkőművesség. Burján Károly. Tárca: Magyarország felé. II. Bangha Béla S. J. Pajzs és kard: Levélszekrény, 33. A háborus vallásosság. Dr Jehlicska Ferenc; A Zsolt taglója ...-sk. Szemlék és kritikák: Alberta Gamera. Dem Lichte entgegen. Mihalovics Zsigmond. — Richter Mátyás István. A németprónai származású papok. Dr Liebner János. P. Moritz Meschler S. J. 1830—1912. Ein Gedenkbblatt von Otto Pfülf S. J. Brückner József. Színház. A Népopera. . .-k. Napló: Bécsi levél. Gipperich Lajos. A visszavont lengyel alkotmányigéret. Bányay Károly. Felekezeti hazafiság. r. Franciaországban... c. j. Áttérések. r. Rövid feljegyzések.

TANÜGY

Értesítés magánvizsgálatra. Azon helyben lakó, továbbá központi, élesdi-, érmihályfalvai-, margittai-, székelyhídi-, szalárdi- és magyarorsékei járásokban lakó magántanulók, kik a karácsonyi időszakban a nagyváradi-olasz közs. polgári leányiskolában óhajtanak vizsgázni: adják be erre vonatkozó kérvényüket nov. 1-éig a kir. tanfelügyelőhöz intézett kérvényüket alólírt igazgatósághoz (Szigligeti-utca 10.) Szereljék fel a kérvényt következő melléletekkel: 1. születési bizonyítvány, 2. az utolsó iskolai bizonyítvány, 3. községi tartózkodási bizonyítvány. Kérvényre 1 koronás-, mellékletekre 30 filléres bélyeg teendő. Szegénységi bizonyítvány csatolása esetén az okmányok bélyegmentesek. Nagyvárad, 1914. okt. 26. Özv. Személy Kálmáné, igazgató.

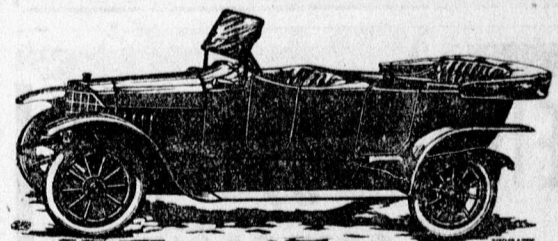
A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

Hirdetmény.

A magy. kir. pénzügyigazgatóság érvényesítésével ellátott 1914 évre szóló hadmentességi díj kivétési lajstromok az 1883. évi 44. t-cz. értelmében 8 napi közszemlére folyó hó 27-től nov. 3-ig bezárólag a városi adóhivatal 30. számú szobájában azon figyelmeztetéssel tétetnek ki, miszerint azt az érdekeltek megtekintethetik és hadmentességi díjuk elleni netaláni felszólamlásukat Nagyvárad város közigazgatási bizottságához 15 nap alatt benyújthatják.

Nagyvárad, 1914 évi okt. 26-án.

Lukács Ödön
tanácsnok.

HORVÁTH FERENCZ,
az „Emilia” gőzmalom
főgépeze, Nagyvárad.

Elvállalja felelőség mellett: **Közlőművek** (transmissiók), **szíjkerekek** (mindenféle kivitelben), **szállítócsigák** és mindenféle **malmi berendezések** készítését és javítását. **Őrítő-hengerek** esiszólását és rovátkolását. **Gőzgépek, lokomobilok, motorok, cséplőgépek** és ezek alkatrészeinek **javitását**, továbbá

automobil-javitásokat, gummiköpenyek és légtömlők javítását (vulkanizálását). Cim:

„Emilia” malom Nagyvárad.
Telefon 13. Telefon 13.

Ha nincs megelégedve szabójával, mely árát vagy részét szab vagy nem pont s, szóval bármikor. Keresse fel **DARABONT GY. és T. RSA** utiszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglegő önt az ottani szobát, szobát, kifosztatlan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhák **24 óra alatt**. Vidékről egy beküldött öltönyről is készítenek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Eladó

Wertheim kassza, íróasztal, irat, könyvszekrény, hencser takaróval, egy finom háló szoba, egy kopirprés asztallal, 1 bőr garnitúra, 1 Singer varrógép

Nagy Sándor-u. 4.

Uti takarók!

Pokrócok és ágy-felszerelések

legmegfelelőbb minőségben jutányos szabott árban

Weisz Kálmán
cégnél.

Nagypiac-tér. 10. Darvassy-ház.
Telefon: 905. sz. Villamos megálló.

Uti takarók!

Első nagyváradai cementipar.

Készítik granitó, terrazzo, műkő és minden e szakmába vágó munkálatokat, házi csatornázásokat a városi mérnöki hivatal előírása szerint, személyes felügyelettel. Kívánatra angol closet berendezéseket a legelőnyösebb fizetési feltételek mellett a legteljesebb és legmesszebb menő jótállás mellett készítik. A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri tisztelettel

NUTTA JAKAB

cement és betonművek vállalata.
Szaniszló-utca 67. szám. (Saját ház.)

Olcsó és szép sírkeresztek

cementalappal fejkák, sirtáblák domborura préselt betűkkel kaphatók

Maár Lajos és Testvere
lakatosoknál
Teleky-u. 45.

PAPI RUHÁK.

Tisztelettel értesitem a nagyságos és főtisztelendő papságot és a n. é. közönséget, hogy **papi és civil ruha tökéletességét** áttanulmányoztam Budapesten, hogy a nagyságos és főtisztelendő papságnak kényelme legyen nálam beszerezni a szükségletét. Vidéki megrendelőnek elég egy minta reverenda beküldés, esetleg hívásra személyesen kiutazom. Alkalmomra bármilyen szalon ruha kölcsön kapható.

Alázatos tisztelettel
VAJNOVSZKY KÁROLY
papi- és polgári szabó.
Szent János-utca 52. (Saját ház.)

ALAPÍTTA TÖTT 1898-BAN.

Kálvaria-utcán egy üres telek eladó.

Kevés pénzért sok mindent vásárolhat, és pedig:

női harisnyák, párja 30 fillértől, selyem harisnyáig
férfi zokni „ 28 „ „ zoknig
gyermek harisnya kötött 20 fillértől. Női férfi fémernemek zsebkendők, ridikülök pénzerszények, ernyők igen olcsó árért. Himzés valódi klöpli csipkék.

Férfi gallér darabja 10 fillér,

csak míg a készlet tart. Vidéki rendelések utánvétel, viszont eladóknak engedmény, meg nem felelőért a pénzt visszaadjuk.

Klein Sándor és Társa
Rákóczi-ut 14.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részvénytársaság.

Foglalkozik a bank és takarékpénztár összes ágazataival. A nyári idény alkalmából ajánlja

safe-deposit osztályát

melyben mindenki saját zárja alatt, úgy a nyári idény alatti, mint egész éven át értékpapirjait, ékszereit, okmányait és egyéb megőrzendő tárgyait

biztosan és olcsón

megőrizheti.

A safe-deposit osztály a bankosztálytól elkülönített helyiségben van, mely a legnagyobb biztonság mellett, a legkényelmesebb és legdiszkréttebb kezelést teszi lehetővé.

Bővebb felvilágosítást készséggel nyújtunk intézeti helyiségünkben Bémer-tér 4.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: **NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.**

Értesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb** áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

évi lámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.